ГОД. I. ЯМБОЛ, 29 ЮЛИЙ 1923 Г. БРОЙ 1.

1662

ТРАКИЕЦ

седмичен вестник за обществени и стопанско-економически новини.

:: :: УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ. :: ::

АБОНАМЕНТ: 50 лева за година.

ПЛАЩА СЕ: за известия венчални, годежни имени дни по 50 л., за скрѫбни—100 л. Официални обявления по 2 лева на □ с. м. Тѫрговски по 50 ст. на □ с м. Сѫдебните пристави плащат по 1 20 лева на дума.

За хроникиране — 5 лева на ред.

Всичко в предплата — Рѫкописи не се врѫщат.

Всичко се изпраща до печатница „Светлина“ — Марангозов — Ямбол.

:: Един брой 1 лев. ::

„ТРАКИЕЦ“
(ПРОГРАМНА СТАТИЯ).

В завчерашното предизвестие до гражданите за излизането на вестника ни стои: —«ще се списва в духа на времето, което се преживява».

Редакцията ще остане твѫрдо на тая позиция —да се бори против рутината и традицията в нашата публицистика, особено в провинцията, несѫблазнявана от лекия успех на шантажа. Затуй колоните на вестника ще бѫдат открити за всички, които искрено милеят за културното и стопанско преупеване на тракийския край.

Той е бил пренебрегван от памти века, а от освобождението насам пренебрегнат и от бѫлгарската дѫржавна власт.

Той е лишен от пѫтища, железници, училища и от всички видове разсадници на култура. Най-примитивното обработване на земледелието е из тракийско.

Тая изоставеност и игнориране наложи появяването на в. «Тракиец».

Той ще има за задача да поставя на преден план вѫпросите, от които зависи подтикването на тракийския край вѫв пѫтя на стопанското и икономическото му развитие и преуспяване, както това е застѫпано в другите покрайнини на Бѫлгария.

За тая цел «Тракиец» ще третира изключително вѫпроси от строго местен характер, без да навлиза в спорове за политика.

Ето защо «Тракиец» предлага колоните си на всеки милеющ преуспяването на тракийския край.

Вѫпросите в тая област са разнообразни и многобройни.

ДЕВЕТИ ЮНИЙ И НАШАТА ПРОВИНЦИЯ.

Девети юний озари целата страна с изобилие от надежди и вера в творчеството на народа. Той издигна в очите на вѫншния цивилизован свет престижа на бѫлгарина като жилава нация, достойна да сѫтрудничи в семейството на сѫвременните културни нации.

До девети юний над бѫлгарския небосклон се сгѫстяваха всичките мрачни облаци на обезличаването на нашето племе вѫтрешно и вѫншно. Ако девети юний се бе забавил само с неколко дни, вероятността е била голяма, страната ни да се сгромоляса в бездната на безизходноста и всичките тегловни дни и години да се занижат за най-страдалния народ на Балканите.

Девети юний спаси нацията от позор и гибел.

Ако има светли дати от освобождението до днес, девети юний ще се гордее с пѫрвенството си.

Девети юний бе душата на целия бѫлгарски народ потайно влена в недрата на шепата самоотверженици, които облегнати на единствената оцелела народна мощ--войската, разве знамето на толкова скѫпо коствуващата ни политическа свобода.

Тоя девети юний трябва да бѫде не само добре оценен, но и запомнен от всеки, който смята, че има право да диша като бѫлгарин под бѫлгарско небе. Девети юний трябва да бѫде обеца на всеки общественик, малѫк или голям.

Провинцията кѫдето са наслоени народните маси и от кѫдето трябва да бликат отгласи за бѫрзо канализиране на обществените течения, не смее да застане смело в подкрепа на великото дело от девети юний.

Провинцията би трябвало да бѫде ясно определена, твѫрдо крепяща режима от девети юний и готова да плати данѫк за общото.

Провинцията трябва единодушно и повсеместно да крепи и акламира освободителното дело от девети юний

Проявява ли се тя резервирано и сервилно като кѫм всяка обикновена власт, носителите на девети юний не могат да черпят кураж за смели стѫпки по пѫтя, който им предначерта девети юний.

Политическите организации от провинцията стоят почти сѫс скрѫстени рѫце и чакат какѫв ветѫр ще повее от столицата. Така провинцията е често пѫти готованка. Тая пасивност на провинцията е извеждала често пѫти дѫржавното кормило по затрѫнени друмища.

Какви големи ядра от организации има вѫв всеки провинциален град и по-голямо село и колко много би се допринесло за затвѫрдяването на девети юний, но пасивноста на здравото в тия организации става причина на челно место в рѫководството на общите работи да изпѫкват само ония елементи, които, само за туй, че са по-смели, налагат своите лични разбирания и егоистични интереси.

Вѫрви ли се по тоя стар пѫт на безразличие в общите работи, доблеста и смелоста от девети юний ще се затрудняват от липсата на достатѫчно духовни сокове, които постоянно трябва да опресняват душата на народния труженик.

Кекавоста на общата наша буржоазия е била всекога причина да налитаме на режими като дружбашкия и да ни загрозяват други на още по-големите народни беди.

Вместо да се сочат примери за здрави политически организации далеч от нас, достатѫчно е да се спрем на онова, което беше при проваления земеделски народен сѫюз, който обединен в името на грабежи и убийства, беше турил под крак всека здрава помисѫл.

Колко по-могѫщ би бил обаче оня сѫюз, който ще се вдѫхновява от здрави народни интереси, кѫдето всеки може да намери место за честен и ползотворен труд.

Народ, който е негоден да се противопостави на сѫбития, като тия от 17 септемврий м. г. и неспособен да аплодира девети юний т. г, няма право да претендира на харизания му почти парламентарен режим.

ОБЩ СТОПАНСКИ ПРЕГЛЕД.

Левѫт.

От месец два насам нашия лев се беше доста затвѫрдил и отиваше с тенденция кѫм равномерно и сигурно повишение. Но от неколко дни наново се почувствува едно разколебаване в курса на лева, и то изключително спрямо западните валути, като спрямо сѫседните остава да се дѫржи твѫрдо (напр. за Белград — 113 за последната седмица).

Това колебание не е от голямо стопанско и политическо значение, защото причината е в мѫртвия и критичен сезон през месеците юлий и август, когато е напѫлно спрен нашия износ — от една страна, и второ: закупуването на камбио (паниката сред спекулантите!) от Народната Банка, която стори това с оглед да се концентрират всички камбиални сделки в борсата, за да може по такѫв начин по правилно, без стопански сѫтресения, да се регулира подобрението на нашата валута.

Надява се, че с това вмешателство на Народната Банка ще се избегнат по-раншните опасни скокове в повишението или намалението покупателната стойност на нашия лев, а наедно с това ще може да се стабилизира днешното поне положение на лева до есента, след което е вероятно едно по-пѫлно подобрение, тѫй като тогава започва и нашия усилен износ.

ТЕАТРА И КИНЕМАТОГРАФА
(СКИЦА.)

Романтичният живот на семейството и сантименталните чувства на неговите членове, както в древност, така и днес — извикаха портрета си на сцена, т. е. на изложба, озаглавено: драма с плакат: театр.

Огѫвайки се ту на веселба, ту на трагично, театра, а сѫщо и драмата наред с целото изкуство, преминаха през вековете много прераждания: — класицизѫм, ренесанс, модернизѫм. (Общи точки в развоя на културата). Те му (на театра) подчертават: необходимост за живота. Защото: драмата и нейния плакат удовлетворяват известни чувства, наречени: естетични. Затуй и самия театѫр преживе много повече, отколкото други човешки продукти: Олимпийските игри.

И днес, ний виждаме театра с дете: кинематограф: — театр с светливи картини.

В основата си ,театра и кинематографа са едно. Те служат на човешкото умение, наречено може би случайно: изкуство, което е поле на творчество. Затуй: кинематографа и театра, излизащи от една линия, требваше да вѫрвят наедно. Но те се разделиха: — театра в своята аура се запази за драмата и комедията — вѫн от неговата аура: фарса, цирка. А кинематографа: — всичко което може да падне на лентата.

Така ний имаме два различни релефа в живота.

Единия — кинематографа, застана на спекулативна почва. Другия — театра на: «за изкуството». И то в началото, когато той бе притежание на самите артисти — до Шекспир. След него театра падна в рѫцете на капиталисти, които спекулираха и спекулират с театра и с артистите. С явяването на спекулацията започна и борба. Капиталистите имаха капитали, артистите — усилия Театрите на всички артисти паднаха и падат в зодияка на Сатурн: — загуба, фалит.

Капиталистите одѫржаха. В Бѫлгария: Ренесанс, Свободния, Кооперативния и др. Даже те победиха Народния театѫр и то дѫржавен!? — Най добрите артисти избегаха в другите театри за по-добро вѫзнаграждение.

Капитала изигра една куртизанска рол.

Театра стана притежание на спекуланти. Те не са направили нищо за театра — те го развратиха. Защото: популярното, уличното, това което се харесва на широката публика бе в репертуара на всеки театѫр. Защото, спекулантите имат за цел: «пѫлни салони» — повече капитали! А това води кѫм изхабяване, погубване на художественото, културното в всеки човек. Затуй: днес дѫлжност е на театра да се освободи от спекулантите, да се освободи от зависимоста на «парата», защото: там гдето има свобода има и градеж, вѫзвисяване, култура.

* * *

След усѫвѫршенствуването на кинематографа от Едисон, той изнисаше: естествознание и география. В това направление той се яви като учебно помагало. И може би смело (?), тази му роля е най пригодната и най завидната от всички учебни средства.

Но намериха се «добри» хора на земята, които го впрегнаха и в друга работа: — драмата от театра биде пренесена на кинематографическата лента. Добре. Но, лентата не отбелезваше само драми, а и сензация. Едно изчесление за кинематографа ще ни даде: 1: 4. Пѫрвото: художествени драми, второто сензациони и криминални. Това е пак сѫщото, както с театра — «повече публика».

От тук една присѫда: днес кинематографа не отговаря на естетичното—драмата в човека. Затуй: детето требва да се корегира. Да вземе поука от своята родилка и да трѫгне по нейния пѫт.

Има две вѫзможности в които кинематографа да се ограничи или разшири: естествознание и география или драма. Едното или другото в натуралност, без всека сензация или криминалност. Така, той ще бѫде освободен от празното, суетното, афектиращето и ще постигне истинската си задача: плакат: художествено средство.

И заедно с театра ще дадѫт условия на едни за творчество, а за други: естетично удовлетворение.

Това требва да направи кинематографа, за да бѫде: театѫр с светливи картини.

Г. Драганов.